

Stališča učencev o vključenosti učencev iz Madžarske v dvojezično osnovno šolo

Poročilo o opravljenem delu v letu 2025

Strokovno-razvojna naloga: Dvojezične osnovne šole v Prekmurju in učenci iz Madžarske

Financer: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije

Št. pogodbe: C3350-25-431005

Obdobje trajanja: 2025

Izvajalec: Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana

Vodja: dr. Attila Kovács

Sodelavci: dr. Sonja Novak Lukanović, dr. Sofija Zver, Anže Oblak

Skrbnik naloge na MVI: Roman Maurice Gruden

Ljubljana, februar 2026

I. Uvod

Dvojezično izobraževanje v Sloveniji predstavlja institucionalizirano obliko uresničevanja ustavno zagotovljenih pravic narodnih skupnosti ter hkrati pedagoški model, ki presega zgolj zaščitno funkcijo manjšin. Gre za sistemsko zasnovano ureditev, v kateri sta oba jezika prisotna tako kot učna predmeta kot tudi jezika poučevanja. Tak model umeščamo v okvir aditivne dvojezičnosti, kjer se drugi jezik razvija kot dodana kompetenca, pri čemer se prvi (materni) jezik ohranja in razvija naprej.

Raziskave s področja psiholingvistike, sociolingvistike in pedagogike kažejo, da kakovostno implementirani dvojezični modeli prispevajo k razvoju metajezikovnega zavedanja, kognitivne fleksibilnosti in akademske uspešnosti učencev. Poleg individualnih učinkov izpostavljajo tudi širše družbene vidike, kot so krepitev socialne kohezije, zmanjševanje etnične distance in spodbujanje medkulturnega dialoga. Dvojezično izobraževanje je zato mogoče razumeti kot mehanizem institucionalnega upravljanja jezikovne raznolikosti. Hkrati pa ne gre zgolj za tehnično organizacijo pouka, temveč za razmerje med jezikom, identiteto in sprejemanjem raznolikosti, ki oblikuje pogoje sožitja med različnimi etničnimi skupnostmi.

V evropskem kontekstu je večjezičnost opredeljena kot ključna kompetenca vseživljenjskega učenja (European Commission, 2008) ter kot dejavnik gospodarske konkurenčnosti in mobilnosti delovne sile. Znanje več jezikov povečuje zaposlitvene možnosti posameznika in omogoča učinkovitejše čezmejno sodelovanje, kar je posebej pomembno v obmejnih regijah. V tem okviru dvojezično izobraževanje presega okvir izobraževalne politike in postaja del razvojne strategije družbe.

Model dvojezičnega izobraževanja v Prekmurju sodi med najdlje kontinuirano izvajane in sistemsko razvite modele v slovenskem prostoru. Njegova temeljna značilnost je vključevanje vseh učencev – ne glede na etnično pripadnost – v skupne dvojezične oddelke. Razredi so heterogeni, oba jezika (slovenščina in madžarščina) pa sta prisotna kot učna predmeta ter kot jezika poučevanja posameznih vsebin.

Poučevanje poteka od 1. do 9. razreda in vključuje pouk slovenskega in madžarskega jezika ter dvojezično poučevanje nejezikovnih predmetov (npr. družboslovje, naravoslovje, umetnost). Raba obeh jezikov se sistematično prepleta, kar zahteva visoko stopnjo didaktične koordinacije, ustrezna dvojezična učna gradiva ter strokovno in jezikovno usposobljenost učiteljev.

Slovenski model na narodnostno mešanih območjih sledi aditivnemu pristopu, saj institucionalno podpira razvoj obeh jezikov in preprečuje njihovo hierarhizacijo. Dvojezična šola v tem okviru ne deluje le kot izobraževalna institucija, temveč tudi kot prostor simbolnega priznavanja jezikovne raznolikosti ter kot mehanizem socialne integracije.

Evropski izobraževalni prostor zaznamujejo naraščajoča mobilnost prebivalstva in transnacionalni tokovi, ki presegajo tradicionalne migracijske vzorce. Medtem ko je mobilnost v terciarnem izobraževanju dobro raziskana, ostaja vključevanje otrok in mladostnikov v osnovno- in srednješolske sisteme sosednjih držav razmeroma slabo raziskano, čeprav v obmejnih regijah predstavlja pomembno prakso.

Čezmejno vključevanje učencev odpira vprašanje, ali gre zgolj za administrativno prilagoditev nacionalnih sistemov ali za proces, ki preoblikuje razumevanje šole kot nacionalno omejene institucije. Izhodiščna teza je, da čezmejno šolanje deluje kot indikator postopne transformacije izobraževalnega prostora v smeri nadnacionalnih integracijskih procesov.

Koncept evropskega izobraževalnega prostora temelji na odprtosti, mobilnosti in vzajemnem priznavanju kvalifikacij. Čeprav formalne pristojnosti ostajajo na ravni držav članic, evropske politike spodbujajo horizontalno povezovanje sistemov. Čezmejno šolanje v tem okviru ni anomalija, temveč izraz večnivojskega upravljanja izobraževanja.

Obmejne regije lahko razumemo kot specifične družbene prostore, v katerih se prepletajo jeziki, kulture in institucionalne prakse. V teh okoljih nastajajo hibridne identitete in kompleksne oblike socializacije. Šola v takšnem kontekstu ne deluje več zgolj kot mehanizem nacionalne homogenizacije, temveč kot prostor pluralnosti in medkulturne interakcije.

Čezmejno šolanje učence postavlja v situacijo usklajevanja različnih jezikovnih registrov, kurikularnih zahtev in kulturnih kodov. To lahko spodbuja razvoj kognitivne fleksibilnosti in večjezičnih kompetenc, hkrati pa predstavlja tveganje za učno neenakost, če sistemska podpora ni ustrezno zagotovljena.

Ključno področje predstavlja jezikovna inkluzija. Pomanjkanje sistematične podpore pri učenju drugega učnega jezika lahko vodi v neenake izhodiščne pogoje in vpliva na akademsko uspešnost. Pedagoška odgovornost šole se zato razširi na diferencirano poučevanje, individualizacijo in oblikovanje podpornih mehanizmov.

Učenci v čezmejnem šolanju razvijajo večplastne identitetne orientacije, pri čemer institucionalna odprtost do pluralnosti pomembno vpliva na njihov razvoj. Čezmejno vključevanje lahko razkriva tudi napetosti v procesu socialne integracije.

Za analizo je posebej relevantna Cumminsova distinkcija med osnovno sporazumevalno zmožnostjo (BICS)¹ in kognitivno-akademsko jezikovno zmožnostjo (CALP)², saj kaže, da je akademski jezikovni razvoj bistveno dolgotrajnejši od vsakodnevne komunikacije. Pomanjkanje sistemske podpore lahko zato vodi v prikrito učno neenakost.

Model dvojezičnega izobraževanja v Prekmurju je mogoče interpretirati kot institucionalno uresničevanje aditivnega pristopa, vendar ostaja empirično vprašanje, v kolikšni meri se to ravnotežje ohranja tudi ob povečanem čezmejnem vključevanju učencev.

Vključevanje učencev iz Madžarske v dvojezične šole v Prekmurju

Po vstopu Slovenije v schengensko območje (2007) in z okrepitevijo evropskih integracijskih procesov se je povečala čezmejna mobilnost, vključno z vpisovanjem učencev iz Madžarske v slovenske dvojezične osnovne šole v Prekmurju. Empirični podatki nakazujejo porast teh vpisov po letu 2015 ter njihovo koncentracijo v posameznih šolah.

Čeprav učenci iz Madžarske niso priseljenci v klasičnem migracijskem smislu, se pri njihovem vključevanju pojavljajo podobne pedagoške potrebe, kot so uveljavljeno obdobje, jezikovna podpora, individualizacija in sodelovanje s starši. Nacionalne smernice (ZRSŠ, 2024) poudarjajo pomen ohranjanja prvega jezika, začetnega učenja slovenščine kot učnega jezika ter celostnega vključujočega pristopa.

Čezmejno šolanje učencev iz Madžarske v Prekmurju lahko razumemo kot del transnacionalnega življenjskega prostora, v katerem nacionalne meje ne določajo več izključno izobraževalnih poti. Šola v tem okviru ni zgolj nacionalna institucija, temveč del večnivojskega upravljanja, kjer se prepletajo lokalne, nacionalne in evropske politike.

Proces vključevanja presega posamezne administrativne vpise, saj razkriva preplet manjšinskih pravic, evropske mobilnosti ter lokalnih demografskih in institucionalnih dinamik.

¹ BICS = Basic Interpersonal Communicative Skills označuje osnovne sporazumevalne jezikovne zmožnosti, ki jih posameznik uporablja v vsakdanjih, neformalnih komunikacijskih situacijah (npr. pogovor s sošolci). Te zmožnosti se običajno razvijejo relativno hitro in ne zahtevajo visoke stopnje kognitivne zahtevnosti

² CALP = (Cognitive Academic Language Proficiency) pa označuje kognitivno-akademsko jezikovno zmožnost, ki je potrebna za razumevanje in uporabo jezika v šolskem, abstraktnem in akademskem kontekstu (npr. razumevanje učbenikov, pisanje esejev, reševanje nalog). Razvoj CALP je dolgotrajnejši in zahteva višjo stopnjo kognitivne obdelave.

Kakovostno vključevanje zahteva kombinacijo normativne stabilnosti, didaktične doslednosti dvojezičnega modela, sistematičnih jezikovnih podpornih mehanizmov ter aktivnega sodelovanja s starši in lokalnim okoljem. Za celovito razumevanje učinkov čezmejnega šolanja so potrebne longitudinalne raziskave, ki bi spremljale jezikovni razvoj, učno uspešnost, socialno integracijo in izobraževalne poti učencev.

Pilotna študija, ki smo jo izvedli v letu 2025, nakazuje potrebo po nadaljevanju poglobljenega raziskovanja z vključitvijo vseh dvojezičnih šol na narodnostno mešanem območju. Pojav vključevanja učencev iz Madžarske v dvojezične šole odpira večdimenzionalna vprašanja:

- (1) kako uravnotežiti in ohranjati model dvojezičnega izobraževanja, v katerem sta slovenski in madžarski jezik učna jezika in učna predmeta;**
- (2) kako zagotoviti učinkovito podporo pri učenju slovenščine kot učnega jezika;**
- (3) kako oblikovati vključujočo šolsko klimo ob povečani jezikovni raznolikosti.**

II. EMPIRIČNI DEL: Stališča učencev o vključenosti učencev iz Madžarske v dvojezično osnovno šolo

Pilotna študija je bila izvedena na Dvojezični osnovni šoli Prosenjakovci in na Dvojezični osnovni šoli Genterovci.

- ***Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci***

Šolo obiskuje 81 učencev, od tega jih je 24 iz Madžarske (29,6 %). V raziskavo smo vključili učence 7. razreda. Skupno število učencev v razredu je 11, od tega je 6 učencev iz Madžarske, kar pomeni, da več kot polovico razreda (54,5 %) predstavljajo učenci iz Madžarske. To potrjuje izrazito dvojezično in medkulturno sestavo oddelka. Na vprašalnik je odgovorilo 10 učencev (90,9 % realizacija).

- ***Dvojezična osnovna šola Genterovci***

V šolo je bilo v šolskem letu 2025/2026 skupno vpisanih 84 učencev. Anketiranje je bilo izvedeno v 7. razredu, v oddelku, ki šteje 8 učencev. Od teh je 6 učencev vključenih v program madžarščina kot materni jezik (MAJ1), 2 učenca pa sta vključena v program

madžarščina kot jezik okolja (MAJ2).Staršem vseh 8 učencev so bila skladno z veljavnimi etičnimi standardi in predpisi o varstvu osebnih podatkov posredovana pisna soglasja za sodelovanje otrok v raziskavi. Prejetih je bilo 6 soglasij, od tega 4 pozitivna (dovoljeno sodelovanje) in 2 negativni (sodelovanje ni bilo dovoljeno), 2 soglasji pa nista bili vrnjeni. Na dan izvedbe anketiranja je bil eden izmed učencev s pridobljenim pozitivnim soglasjem odsoten zaradi bolezni. Posledično so v anketiranju sodelovali le 3 učenci, za katere je bilo pridobljeno pozitivno soglasje staršev in ki so bili na dan izvedbe prisotni v šoli.

V pilotno raziskavo so bili vključeni izključno učenci, za katere je bilo pridobljeno pozitivno soglasje staršev in ki so bili na dan izvedbe prisotni. S tem je bila zagotovljena skladnost z etičnimi načeli raziskovalnega dela ter predpisi o varovanju osebnih podatkov.

Metodologija

Pripravili smo vprašalnik v slovenskem in madžarskem jeziku, ki je obsegal 37 vprašanj. Večina vprašanj je bila zaprtega tipa s petstopenjsko Likertovo lestvico (od 1 do 5), nekatera vprašanja pa so bila odprtega tipa in so omogočala učencem, da so zapisali svoje mnenje.

Vprašanja so bila strukturirana v 3 dele:

- 1. Splošni del**
- 2. Sklop dodatnih vprašanj za učence iz Madžarske**
- 3. Sklop dodatnih vprašanj za učence iz Slovenije**

Strukturirana vprašanja so bila oblikovana z namenom pridobiti stališča učencev o dvojezičnem izobraževanju, tako glede samega pouka kot tudi glede znanja slovenskega in madžarskega jezika ter njihovega počutja in sodelovanja z učenci ne glede na njihov izvor.

Študijo smo izvedli kot pilotno med učenci 7. razredov dveh dvojezičnih osnovnih šol (DOŠ Genterovci in DOŠ Prosenjakovci). Pri tem je treba poudariti, da so razredi maloštevilni ter da zaradi bolezni oziroma odsotnosti vprašalnika niso izpolnili vsi učenci, temveč le tisti, ki so bili prisotni na dan izvedbe.

Starše smo obvestili o izvajanju pilotne raziskave in jih prosili za soglasje. Le starši dveh učencev soglasja za vključitev svojega otroka niso podpisali.

Uporabili smo metodo skupinskega intervjuja, ki je potekal v slovenskem in madžarskem jeziku. Metodo smo v preteklosti že uspešno uporabljali pri raziskovanju.

Struktura vzorca

V skupnem delu vprašalnika je sodelovalo 13 respondentov. Od tega jih sedem prihaja iz Madžarske, šest pa iz Slovenije. Glede na materni jezik prevladuje madžarščina (10 respondentov), slovenščino kot prvi jezik navajajo trije respondenti. Večina učencev je v dvojezično šolo vključena dlje časa: 10 jih šolo obiskuje več kot tri leta, 1 od enega do treh let, 2 pa manj kot eno leto.

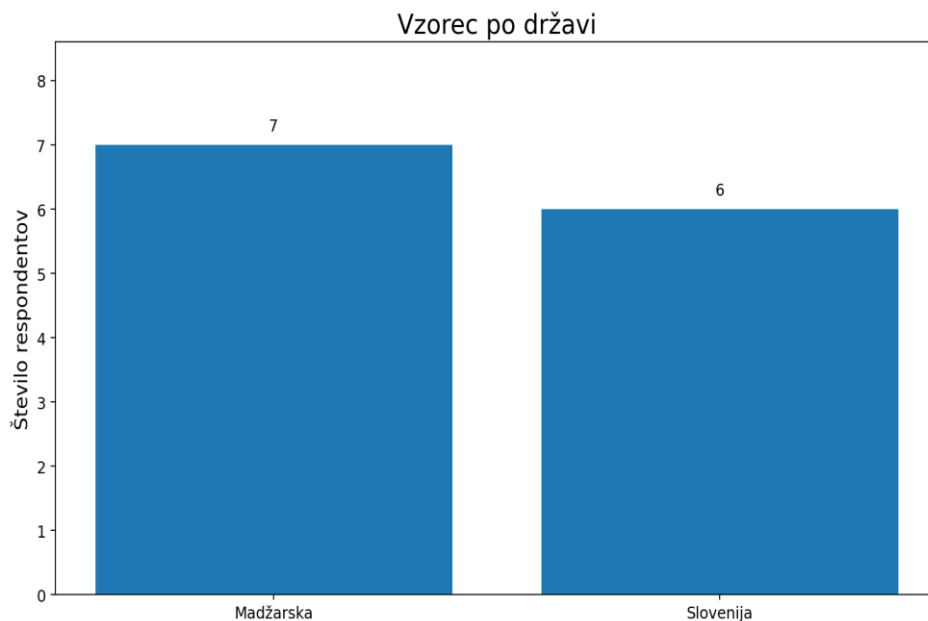
Večina učencev je vprašalnik izpolnila v madžarskem jeziku (76,9 %).

Na vprašanje, iz katere države prihajajo, so bili rezultati naslednji:

- iz Slovenije: 6 učencev
- iz Madžarske: 7 učencev

Izmed učencev iz Slovenije so trije vprašalnik izpolnili v madžarskem jeziku, kar je razumljivo, saj so navedli, da je madžarski jezik njihov prvi oziroma materni jezik. Večini učencev je madžarščina prvi oziroma materni jezik (76,9 %), le manjšini pa je materni oziroma prvi jezik slovenščina.

Večina jih dvojezično šolo obiskuje več kot tri leta (76,9 %), medtem ko dva učenca šolo obiskujeta manj kot eno leto, en učenec pa manj kot tri leta.

Slika 1. Struktura vzorca po državi

Kazalnik	Kategorija	N	Delež
Država, iz katere so učenci	Madžarska	7	53,8 %
	Slovenija	6	46,2 %
Materni jezik	madžarščina	10	76,9 %
	slovenščina	3	23,1 %
Vključenost v dvojezično šolo	manj kot 1 leto	2	15,4 %
	1–3 leta	1	7,7 %
	več kot 3 leta	10	76,9 %

1. Rezultati splošnega dela vprašalnika

Samoocena jezikovnih kompetenc

Samoocene kažejo na izrazito asimetrijo med slovenskim in madžarskim jezikom. Povprečna skupna samoocena znanja madžarščine znaša 5,73 (ocena 6 pomeni »zelo dobro«), medtem ko pri slovenščini znaša 4,25. Pri slovenščini je najnižja ocena pri govoru (4,08), najvišja pa pri

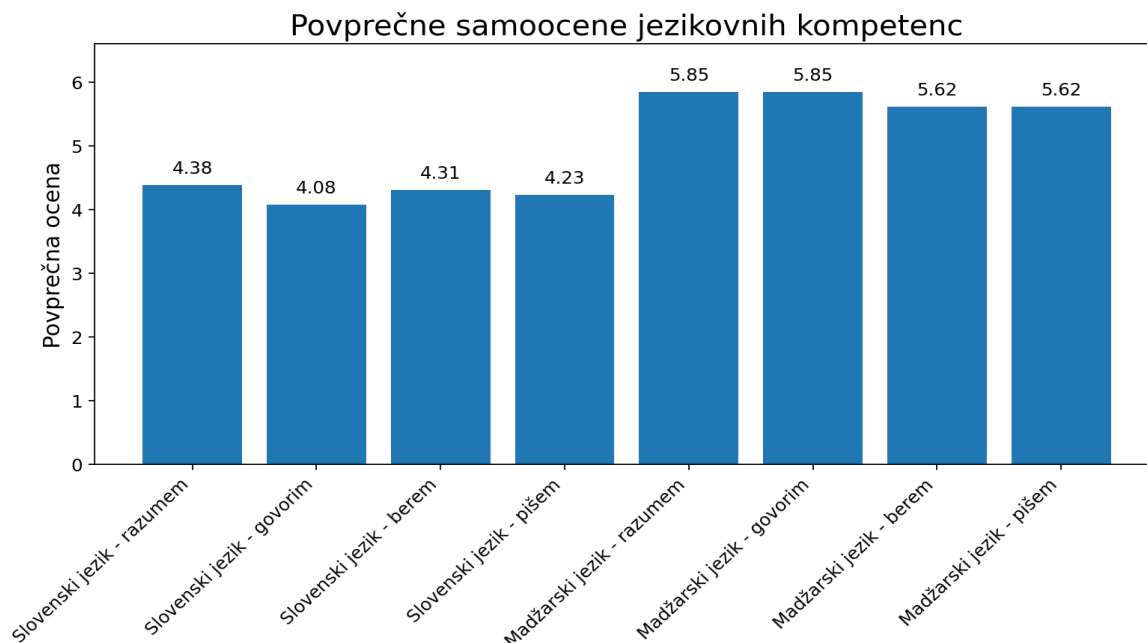
razumevanju (4,38). Pri madžarščini so vse štiri jezikovne kompetence ocenjene zelo visoko (od 5,62 do 5,85).

Samoevalvacija znanja slovenskega in madžarskega jezika je pokazala razlike med učenci iz Slovenije in učenci, ki prihajajo iz Madžarske. Razlike so se pokazale na vseh ravneh, predvsem pri oceni znanja slovenskega jezika, ki ga je večina učencev v povprečju ocenila slabše kot madžarski jezik. Takšen rezultat je mogoče pojasniti z dejstvom, da je večina učencev navedla, da je njihov prvi oziroma materni jezik madžarščina (76,9 %).

Večina učencev je znanje slovenščine na vseh ravneh ocenila kot dobro oziroma kot »niti dobro niti slabo«. Učenci, ki so znanje slovenskega jezika ocenili kot zelo slabo, so učenci, ki prihajajo iz Madžarske in dvojezično šolo obiskujejo manj kot eno leto. Lahko sklepamo, da je nižja ocena znanja slovenskega jezika pričakovana in razumljiva, vendar se pri tem postavlja vprašanje, kako se ti učenci dejansko vključujejo v dvojezični pouk.

Večina učencev je znanje madžarskega jezika na vseh ravneh ocenila kot zelo dobro, manjšina pa kot dobro.

Rezultati kažejo, da dvojezični prostor ne zmanjšuje občutka jezikovne kompetentnosti v madžarščini, medtem ko se pri slovenščini jasneje odpirajo vprašanja aktivne rabe, zlasti govorjenja in pisanja. To je skladno tudi z odprtimi odgovori, v katerih so učenci pri učenju slovenščine večkrat izpostavili težave, zlasti pri učenju in razumevanju slovnice ter pri ustnem in pisnem izražanju.

Slika 2. Povprečne samoocene jezikovnih kompetenc

Kako učenci doživljajo dvojezično okolje v šoli

Zanimalo nas je tudi, ali prisotnost slovenskega in madžarskega jezika v šoli oziroma med poukom predstavlja učencem težavo. Prisotnost več jezikov je večinoma zaznana kot obvladljiva: 9 od 13 respondentov (69,2 %) je odgovorilo, da jim prisotnost slovenskega in madžarskega jezika predstavlja težavo le »včasih«, 2 od 13 (15,4 %) sta odgovorila »nikoli«, prav tako 2 od 13 (15,4 %) pa »pogosto«.

Samo dva učenca od 13 (15,4 %) sta odgovorila, da jima to »nikoli« ne povzroča težav. Eden izmed teh učencev prihaja iz Slovenije in je znanje slovenskega in madžarskega jezika ocenil kot dobro. Dvojezični pouk mu pri nobenem predmetu ne predstavlja težav. Drugi učenec prihaja iz Madžarske in dvojezično šolo obiskuje že več kot tri leta. Znanje madžarskega jezika je ocenil kot zelo dobro, znanje slovenskega jezika pa kot dobro (bere in piše zelo dobro, razume in govori pa dobro).

Učenci so dvojezično izobraževanje večinoma ocenili kot zmerno zahtevno; večina je izbrala srednjo oceno 3, kar pomeni, da ga ne doživljajo niti kot zelo zahtevnega niti kot zelo enostavnega. To nakazuje, da večjezičnost sama po sebi ni glavni vir stiske, temveč predstavlja zmeren izziv, ki ga večina učencev ob ustrezni podpori uspešno obvladuje.

Splošna klima v razredu in na šoli je zelo pozitivna: 9 od 13 učencev je svoje počutje v dvojezičnem razredu ocenilo z najvišjo oceno 5, enako število učencev pa je zelo pozitivno ocenilo tudi odnose s sošolci drugega jezika.

Pozitivna klima v razredu je pomemben zaščitni dejavnik, saj zmanjšuje verjetnost, da bi jezikovne razlike vodile v socialno izključevanje. Večina učencev se v dvojezičnem razredu počuti zelo dobro (69,3 %) ali dobro (30,7 %), prav tako se večina učencev s sošolci drugega jezika razume zelo dobro (61,5 %) oziroma dobro (38,5 %).

Dobro počutje v razredu in razumevanje s sošolci se odražata tudi pri vprašanju, ali jih sošolci sprejemajo. Na to vprašanje vsi učenci niso odgovorili pozitivno. Malo več kot polovica učencev (53,8 %) je odgovorila, da jih sošolci vedno sprejemajo, 3 učenci so izbrali odgovor »včasih«, 3 pa »ne znam odgovoriti«.

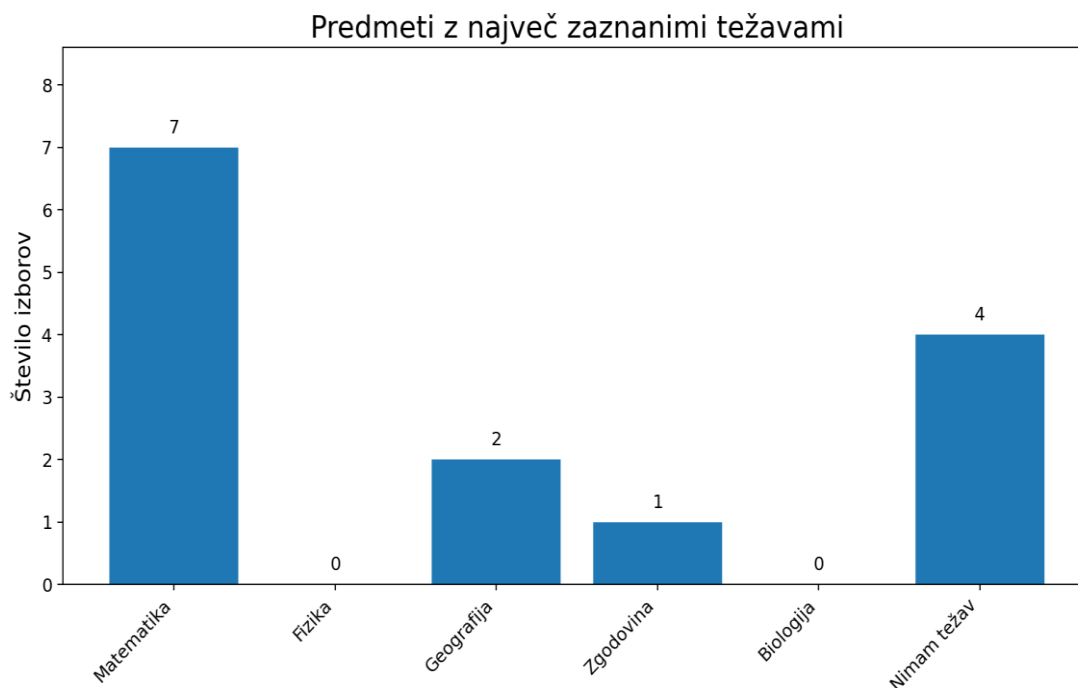
Trije učenci, ki niso znali odgovoriti na to vprašanje, prihajajo iz Madžarske. Zanimivo je, da so v dvojezično šolo vključeni že več kot eno leto, prav tako pa večina njihovih sošolcev prav tako prihaja iz Madžarske. Vendar vprašalnik ne omogoča razlage teh odgovorov, zato jih ni mogoče enoznačno interpretirati.

Kje se pojavljajo največje učne težave

Zanimivo je, da pri navajanju predmetov, pri katerih imajo učenci največ težav, izstopa matematika (7 od 13). Dva učenca sta navedla slovenščino, kar je razumljivo, saj dvojezično šolo obiskujeta manj kot eno leto.

Pričakovali smo, da jim bo poleg slovenščine največ težav povzročala geografija in zgodovina, vendar se je pokazalo, da sta le dva učenca navedla težave pri teh dveh predmetih. Eden izmed učencev dvojezično šolo obiskuje že več kot tri leta in je svojo samoevalvacijo znanja slovenskega jezika ocenil relativno dobro (razume dobro, govorjenje pa je ocenil kot »niti dobro niti slabo«), medtem ko drugi učenec prav tako obiskuje dvojezično šolo več kot tri leta, vendar je znanje slovenskega jezika ocenil slabše (govori slabo).

Posamezni odprti odgovori kot predmet, pri katerem imajo težave, omenjajo tudi slovenščino.

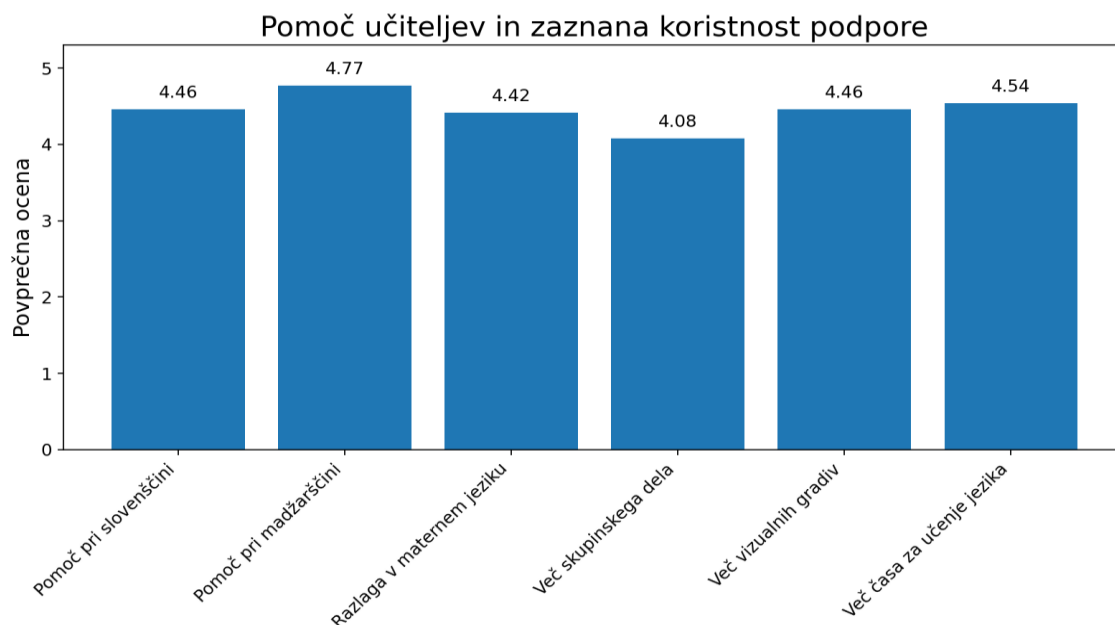

Slika 3. Predmeti z največ zaznanimi težavami

Podpora učiteljev in koristnost možnih oblik pomoči

Večina učencev ocenjuje, da učitelji zelo pomagajo pri razumevanju v slovenskem in madžarskem jeziku. Prav tako večina ocenjuje, da je pomoč učiteljev zelo koristna na vseh področjih; učenci najpogosteje izpostavljajo, da sta zelo koristni dodatna razlaga v maternem jeziku ter možnost, da imajo več časa za učenje jezika.

Pomoč pri razumevanju v slovenščini dosega povprečje 4,46, pri madžarščini pa 4,77. Med predlaganimi oblikami podpore so najvišje ocenjeni »več časa za učenje jezika« (4,54) ter »več vizualnih gradiv« (4,46). »Razlaga v maternem jeziku« dosega povprečje 4,42, najnižje pa je po mnenju učencev ocenjena pomoč v obliki »več skupinskega dela« (4,08).

Slika 4. Pomoč učiteljev in zaznana koristnost podpore

Kako zahtevno in kako koristno je dvojezično izobraževanje

Dvojezično izobraževanje je v povprečju ocenjeno kot srednje zahtevno (3,08). Največ respondentov, 8 od 13, je izbralo sredinsko oceno 3; po en respondent je izbral oceno 1 oziroma 5, preostali trije pa oceno 4. Ocena, koliko se učenci naučijo o drugem jeziku in kulturi, je razmeroma visoka (3,96).

Ko pogledamo, kaj učence najbolj zanima, najpogosteje izstopa učenje dveh jezikov (8 omemb), sledi jezikovno mešana skupina učencev (5 omemb), nato drugačen način poučevanja (4 omembe) in spoznavanje nove kulture (3 omembe).

2. Rezultati dodatnega sklopa vprašanj za učence iz Madžarske (N=9)

Dodatni sklop je izpolnilo 9 učencev, od tega 7 učencev, ki prihajajo iz Madžarske. Poleg njih sta dodatni sklop izpolnila tudi 2 učenca, ki sta navedla, da prihajata iz Slovenije. Predvidevamo, da sta se v Slovenijo preselila pred kratkim, saj sta zapisala, da dvojezično šolo obiskujeta manj kot eno leto.

Kako težek je bil prehod v slovenski šolski sistem?

Odgovori kažejo, da prehod v slovenski šolski sistem za večino učencev iz Madžarske ni bil izrazito težaven. Štirje učenci so prehod ocenili z oceno 1 (zelo lahek), pet učencev pa z oceno 2 (lahek do manj zahteven). Nihče ni izbral višjih ocen, kar pomeni, da v tej skupini ni bilo zaznati izrazito težkega prehoda.

Kako zahtevno se ti zdi učenje slovenskega jezika?

Ocene zahtevnosti učenja slovenskega jezika so bile precej bolj raznolike. Trije učenci so učenje slovenščine ocenili kot srednje zahtevno, dva kot zahtevno, trije kot zelo zahtevno, en učenec pa kot zelo enostavno. Povprečna ocena znaša 3,67, kar kaže, da je učenje slovenskega jezika za večino učencev iz Madžarske povezano z opaznim naporom.

Rezultati tako nakazujejo, da sam prehod v šolski sistem ni bil glavni problem, temveč večji izziv predstavlja učenje slovenskega jezika.

Ali doma kdo govori slovenski jezik?

Večina učencev doma nima rednega stika s slovenščino. Sedem učencev je odgovorilo, da doma nihče ne govori slovensko, dva pa sta odgovorila, da doma občasno govorijo tudi slovensko. Nihče ni izbral odgovora, da bi doma slovenski jezik uporabljali redno.

Pri dodatnih pojasnilih sta dva učenca navedla, da se slovensko občasno pogovarjata z bratom oziroma s sestro, ki obiskujeta dvojezično šolo. To pomeni, da je stik s slovenskim jezikom pri večini omejen predvsem na šolsko okolje.

Ali meniš, da ti bo znanje slovenskega jezika koristilo v prihodnosti?

Več kot polovica učencev meni, da jim bo znanje slovenskega jezika koristilo. Tako je odgovorilo 5 učencev, medtem ko so bili preostali učenci neodločeni in so izbrali odgovor »ne vem«. Nihče ni odgovoril z »ne«.

Kako dobro sodeluješ s sošolci iz Slovenije?

Odgovori kažejo na zelo dobre medvrstniške odnose. Štirje učenci so sodelovanje s sošolci iz Slovenije ocenili kot zelo dobro, trije kot dobro. Pomembno je, da ni bilo nobene izrazito negativne ocene.

Odgovori na odprto vprašanje o morebitnih predlogih ali osebnih komentarjih glede dvojezičnega izobraževanja so pokazali naslednje:

- *Lahko bi tudi v višjih razredih pri slovenščini oblikovali dve skupini (podobno, kot pri madžarščini: MAJ1 in MAJ2);*
- *Nimam, popolnoma sem s tem zadovoljen.*
- *Po mojem je v izobraževanju vse povsem v redu, vendar bi morda madžarski učenci, ki imajo težave s slovenščino, potrebovali več pomoči. Na primer učiteljica bi lahko snov večkrat razložila (seveda smo za to deloma krivi tudi mi, učenci), ker osebno ne razumem vedno vsega, kar se obravnava. Vem, da bi moral(a) vprašati. Glavna težava pa je slovnica. Mislim predvsem na to, ko je treba sklanjati besede v različnih spolih. Pri tem mi največ težav povzročajo predvsem imenovalnik, rodilnik, tožilnik itd., ker je slovensko govorečim otrokom to povsem lahko, saj je to njihov materni jezik, nam Madžarom pa je zelo težko, kljub temu, da poznamo vprašalne besede, tudi tako nam ne gre najbolje.*
- *V marsičem se mi slovensko šolstvo zdi boljše, vendar so nekatere stvari, ki jih imajo Madžari res uporabne. 1. V šolo moramo priti že ob 7.15, na madžarskem pa ob 8.00. Poleg tega se takrat pouk sploh še ne začne, ampak je samo OBVEZEN krožek. 2. RAP je za nekatere popoldne prav tako problem. Tudi tam je OBVEZNO ostati, domače naloge pa tam ne smemo pisati. Zato to ni tako uporabno; žal, ampak po mojem je to izguba časa.*

3. Dodatni sklop vprašanj za učence iz Slovenije (N=4)

Vprašanje: Kako pomembno je tvoji družini, da se učiš madžarskega jezika?

Odgovori kažejo, da družine slovenskih učencev učenje madžarskega jezika večinoma ocenjujejo kot precej pomembno. En učenec je pomembnost ocenil z oceno 5, en z oceno 4, dva pa z oceno 3.

Kako zahtevno se ti zdi učenje madžarskega jezika?

Odgovori nakazujejo, da slovenski učenci učenje madžarskega jezika večinoma ne doživljajo kot posebej težavno. Dva učenca sta ga ocenila kot srednje zahtevno, en kot enostavno, en pa kot zelo enostavno. Nihče ni izbral odgovorov »zahtevno« ali »zelo zahtevno«.

Kje imaš pri madžarskem jeziku največ težav?

Najpogosteje omenjena težava je bilo pisanje, ki sta ga navedla dva učenca. Omenjena sta bila tudi govor in razumevanje, pri čemer je en učenec navedel več težav hkrati: govor, razumevanje in pisanje. En učenec je odgovoril, da nima večjih težav.

Ali doma kdo govori madžarsko?

Odgovori kažejo, da ima večina slovenskih učencev vsaj nekaj stika z madžarskim jezikom tudi doma. Trije učenci so odgovorili »da«, en pa »včasih«. Nihče ni odgovoril »ne«.

Pri dodatnih pojasnilih so učenci navedli, da se madžarsko pogovarjajo z družinskimi člani, z dedkom in mamo oziroma s starši in sestro.

Kako dobro sodeluješ s sošolci iz Madžarske?

Sodelovanje s sošolci iz Madžarske je bilo ocenjeno zelo pozitivno. Trije učenci so ga ocenili kot zelo dobro, en pa kot dobro. Negativnih ocen ni bilo.

Kaj se ti zdi največja prednost tega, da imaš v razredu slovenske in madžarske sošolce?

Pri tem vprašanju so nekateri učenci navedli več prednosti hkrati, zato se posamezne omembe prekrivajo. Najpogosteje je bila omenjena kulturna in jezikovna raznolikost v razredu, ki se pojavi v treh odgovorih. Dvakrat je bilo omenjeno boljše učenje madžarskega jezika, enkrat pa boljše spoznavanje madžarske kulture in države.

Ali meniš, da ti bo znanje madžarskega jezika koristilo v prihodnosti?

Večina slovenskih učencev meni, da jim bo znanje madžarskega jezika koristilo v prihodnosti. Tako so odgovorili trije učenci, en pa je izbral odgovor »ne vem«.

III. Zaključek

Podatki potrjujejo izrazito čezmejno dimenzijo obravnavanega vzorca dveh razredov oziroma dveh šol ter hkrati nakazujejo vprašanja, povezana s pomembno funkcijo dvojezičnega izobraževanja v lokalnem in širšem obmejnem prostoru, zlasti v kontekstu ohranjanja jezikovne raznolikosti in vzpostavljanja trajnostnih oblik medkulturnega sobivanja. Izvedba pilotne raziskave, kljub majhnemu vzorcu, vendar ob relativno visoki stopnji odzivnosti, kaže na metodološko ustreznost izbranega raziskovalnega pristopa. Pridobljeni rezultati pa ne omogočajo podajanja zanesljivih zaključkov o tem, ali je model ustrezno uravnotežen in ali se z vključevanjem madžarskih učencev ohranja v obliki, kot je bil zastavljen. Prav tako rezultati ne dajejo jasnega odgovora na vprašanje, ali se zagotavlja učinkovita podpora pri učenju slovenščine kot učnega jezika. Kažejo pa na vključujočo šolsko klimo, ne ponujajo pa dovolj podatkov za razumevanje, kako se ta klima dejansko oblikuje in vzdržuje v pogojih povečane jezikovne raznolikosti ter izrazite asimetrije med jeziki.

Pilotna raziskava tako odpira možnosti za nadaljnjo aplikacijo na širšem vzorcu. Razredna struktura, zaznamovana z visokim deležem učencev iz Madžarske, predstavlja pomemben kontekstualni okvir, ki lahko bistveno vpliva na interpretacijo zbranih podatkov, zlasti v luči sodobnih konceptov večjezičnosti, kot jih razvija García (2009) s konceptom translanguaginga ter razumevanjem jezikovne prakse kot dinamičnega in fluidnega repertoarja, znotraj katerega govorniki fleksibilno prehajajo med različnimi jezikovnimi kodi. Ob tem se postavlja vprašanje, ali jezikovne prakse učencev dejansko odražajo fleksibilno prehajanje med jeziki ali pa v praksi prevladuje raba enega jezika, in sicer madžarščine.

Ugotovitve pilotne raziskave tako ne omogočajo zgolj vpogleda v specifičnosti obravnavanega izobraževalnega okolja, temveč prispevajo tudi k širšemu razumevanju dvojezičnega izobraževanja kot prostora, v katerem se prepletajo jezikovne ideologije, institucionalne prakse in vsakodnevne izkušnje učencev. V tem okviru je relevantna tudi Cumminsova (2000) teorija medsebojne odvisnosti jezikovnih kompetenc, ki poudarja pomen razvoja obeh jezikov za kognitivni in akademski razvoj učencev, ter njegova distinkcija med BICS³ in CALP⁴, ki odpira

³ Glej opombo 1.

⁴ Glej opombo 2.

vprašanja o globini jezikovne usposobljenosti v dvojezičnih okoljih. Hkrati lahko dvojezično šolo razumemo kot socialno polje v Bourdieujem (1991) smislu, kjer se različne oblike jezikovnega kapitala vrednotijo, reproducirajo ali preoblikujejo, pri čemer ima institucionalni okvir pomembno vlogo pri (re)produkciji simbolne moči posameznih jezikov.

Rezultati pilotne raziskave jasno kažejo potrebo po nadaljnjem, sistematičnem in primerjalnem raziskovanju na ravni vseh dvojezičnih šol na narodnostno mešanem območju, pri čemer bi bilo smiselno vključiti tudi longitudinalne pristope in kombinacijo različnih raziskovalnih metod. Longitudinalni pristop bi omogočil spremljanje istih učencev oziroma kohort skozi daljše časovno obdobje ter analizo sprememb v jezikovni rabi, razvoju jezikovnih kompetenc, identitetnih procesih in učnih dosežkih, kar presega omejitve presečnih raziskav. Hkrati bi kombinacija kvantitativnih in kvalitativnih pristopov (npr. anket, standardiziranih testov, intervjujev, opazovanja pouka in analize dokumentov) omogočila celovitejšo in zanesljivejšo interpretacijo kompleksnih jezikovnih, socialnih in izobraževalnih pojavov. Takšen pristop bi pomembno prispeval k poglobljeni analizi dinamike jezikovne rabe, identitetnih procesov in izobraževalnih izidov ter k nadaljnji teoretski in empirični nadgradnji razumevanja vloge in učinkovitosti modela dvojezičnega izobraževanja v čezmejnem prostoru – tako za slovenske kot za madžarske učence.

IV. Viri:

Cummins, J. (2000). **Language, Power and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire**. Clevedon: Multilingual Matters.

European Commission. (2008). *Multilingualism: an asset for Europe and a shared commitment*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

García, O. (2009). *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.

García, O., & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, Bilingualism and Education*. London: Palgrave Macmillan.

Bourdieu, P. (1991). *Language and Symbolic Power*. Cambridge: Polity Press.

V. Povzetek ključnih ugotovitev

- V raziskavi je sodelovalo **13 respondentov**. V skupnem delu vprašalnika je sodelovalo **7 respondentov iz Madžarske in 6 iz Slovenije**. Dodatni sklop o učenju slovenskega jezika je izpolnilo **9 respondentov**, dodatni sklop o učenju madžarskega jezika pa **4 respondenti**.
- Na ravni celotnega vzorca učenci dvojezično okolje večinoma doživljajo pozitivno. Povprečna ocena počutja v dvojezičnem razredu znaša **4,69**, enako tudi povprečna ocena odnosov s sošolci drugega jezika. To kaže, da je socialna klima v razredu zelo ugodna.
- Samoocene jezikovnih kompetenc kažejo jasno razliko med jezikoma. Povprečna skupna samoocena znanja **madžarskega jezika** znaša **5,73**, medtem ko samoocena znanja **slovenskega jezika** znaša **4,25**. Pri slovenščini je najnižja ocena pri **govoru (4,08)**, medtem ko so pri madžarščini vse štiri jezikovne zmožnosti ocenjene visoko, vse **nad 5,60 (lestvica 1 – nič, 6 – zelo dobro)**.
- Prisotnost več jezikov v šoli večina respondentov dojema kot **obvladljiv izziv**, ne pa kot trajno težavo. **Devet od 13** respondentov je odgovorilo »**včasih**«, **dva od 13** »**nikoli**«, **dva od 13** pa »**pogosto**«.
- Največ težav se pojavlja pri **matematiki**, ki jo je navedlo **sedem respondentov**, medtem ko so **štirje respondenti** navedli, da večjih težav **nimajo**. To kaže, da se zaznane učne težave pogosteje povezujejo s posameznimi predmetnimi vsebinami kot pa s splošno neprilagojenostjo na dvojezično okolje.
- Pomoč učiteljev je ocenjena visoko. Povprečna ocena pomoči pri razumevanju v **slovenščini** znaša **4,46**, pri **madžarščini** pa **4,77**. Med oblikami dodatne podpore so najvišje ocenjeni: **več časa za učenje jezika (4,54)**, **več vizualnih gradiv (4,46)** in **dodatna razlaga v maternem jeziku (4,42)**.
- Dvojezično izobraževanje je najpogosteje ocenjeno kot **srednje zahtevno**. Osem od 13 respondentov ga je ocenilo z oceno 3, povprečna ocena zahtevnosti pa znaša 3,08.
- Pri primerjavi dodatnih sklopov se pokaže najizrazitejša razlika pri **zahtevnosti učenja drugega jezika**. Med respondenti, ki so odgovarjali na sklop o učenju

slovenskega jezika ($n = 9$), jih je **pet od devet (55,6 %)** učenje slovenskega jezika ocenilo kot **zahtevno ali zelo zahtevno**, **tri od devet (33,3 %)** kot **srednje zahtevno**, **en respondent (11,1 %)** pa kot **zelo enostavno**. Nihče ni izbral odgovora »enostavno«.

- Med respondenti, ki so odgovarjali na sklop o učenju madžarskega jezika ($n = 4$), nihče ni izbral odgovorov »zahtevno« ali »zelo zahtevno«. **Dva od štirih (50,0 %)** sta učenje **madžarskega jezika** ocenila kot **srednje zahtevno**, **eden (25,0 %)** kot **enostavno** in **eden (25,0 %)** kot **zelo enostavno**. To kaže, da je v zbranih odgovorih **učenje slovenskega jezika doživeto kot zahtevnejše kot učenje madžarskega jezika**.
- Razlika med obema sklopoma je povezana tudi z **domačo jezikovno podporo**. Med respondenti v sklopu o učenju slovenskega jezika jih je **sedem od devet (77,8 %)** odgovorilo, da **doma nihče ne govori slovensko**, **dva od devet (22,2 %)** pa sta odgovorila »včasih«. V sklopu o učenju madžarskega jezika pa so **tri od štirih (75,0 %)** odgovorili, da doma govorijo **madžarsko**, **eden od štirih (25,0 %)** pa »včasih«. To pomeni, da je domača jezikovna podpora pri učenju madžarščine izrazitejša kot pri učenju slovenščine.
- Tudi pri vprašanju o težavah pri učenju jezika se pokaže razlika v intenzivnosti. V sklopu o učenju slovenskega jezika se težave najpogosteje pojavljajo pri **pisanju** in **govoru** (oboje po **štiri omembe**), sledita **razumevanje (tri omembe)** in **branje (dve omembi)**. V sklopu o učenju madžarskega jezika je najpogosteje omenjeno **pisanje (dve omembi)**, po **enkrat** pa še **govor in razumevanje**; **en respondent** je navedel, da nima večjih težav. To kaže, da so težave pri učenju slovenskega jezika številčnejše in izrazitejše.
- Kljub razlikam pri učenju jezika so medvrstniški odnosi v obeh sklopih ocenjeni zelo pozitivno. V sklopu o učenju slovenskega jezika so **štirje** respondenti sodelovanje s sošolci ocenili kot **zelo dobro**, **tri** kot **dobro**, **eden** kot **srednje** in **eden** kot **srednje dobro**. V sklopu o učenju madžarskega jezika so **trije respondenti** sodelovanje ocenili kot **zelo dobro**, **eden** pa kot **dobro**. Negativnih ocen v nobeni skupini ni bilo.
- Tudi zaznana koristnost jezika za prihodnost je v obeh sklopih večinoma pozitivna, vendar je pri učenju slovenskega jezika prisotne več neodločnosti. V sklopu o

učenju slovenskega jezika je **pet od devet** respondentov odgovorilo »da«, **štirje od devet** pa »ne vem«. V sklopu o učenju madžarskega jezika so **trije od štirih** odgovorili »da«, **eden od štirih** pa »ne vem«. Nihče ni odgovoril »ne«.

- Skupna primerjalna ugotovitev je, da je v zbranih podatkih glavni izziv dvojezičnega izobraževanja predvsem **učenje slovenskega jezika**, zlasti na področjih **govora, pisanja in razumevanja**, medtem ko je **socialna dimenzija sobivanja obeh skupin ocenjena zelo pozitivno**.
- **Primerjava med respondenti iz Slovenije in Madžarske** kaže, da je učenje slovenskega jezika doživeto kot zahtevnejše od učenja madžarskega jezika. Pri učenju slovenščine je zaznanih več težav, zlasti pri govoru in pisanju, hkrati pa je domače jezikovne podpore manj. Pri učenju madžarščine je zaznana zahtevnost nižja, domači stik z jezikom pa pogostejši.

VI. Priloga

VPRAŠALNIK

1. Iz katere države prihajaš?

- ☐ Slovenija
☐ Madžarska
☐ Drugo – navedi:

2. Napiši, prosim, kateri je tvoj prvi jezik (materni jezik).

- ☐ Slovenščina
☐ Madžarščina
☐ Slovenščina in madžarščina
☐ Madžarščina in slovenščina
☐ Drugo: _____

3. Kako dolgo obiskuješ dvojezično osnovno šolo?

- ☐ manj kot 1 leto
☐ 1–3 leta
☐ več kot 3 leta

4. Kako ocenjuješ svoje znanje slovenskega jezika

	zelo dobro	dobro	niti dobro niti slabo	slabo	zelo slabo	nič
a) razumem	6	5	4	3	2	1
b) govorim	6	5	4	3	2	1
c) berem	6	5	4	3	2	1
d) pišem	6	5	4	3	2	1

KÉRDŐÍV

1. Melyik országból származol? Melyik országban van az állandó lakcímed?

- ☐ Szlovénia
☐ Magyarország
☐ Más ország:

2. Kérlek, jelöld meg, melyik az anyanyelved (első nyelved).

- ☐ Szlovén
☐ Magyar
☐ Szlovén és magyar
☐ Magyar és szlovén
☐ Egyéb: _____

3. Mióta jársz a kétnyelvű általános iskolába?

- ☐ kevesebb mint 1 éve
☐ 1–3 év
☐ több mint 3 év

4. Hogyan értékeled a szlovén nyelvtudásodat?

	nagyon jó	jó	se nem jó, se nem rossz (átlagos)	rossz	nagyon gyenge	semmilyen
a) értem a nyelvet	6	5	4	3	2	1
b) beszélem a nyelvet	6	5	4	3	2	1
c) olvasom a szöveget	6	5	4	3	2	1
d) szlovénul írok	6	5	4	3	2	1

5. Kako ocenjuješ svoje znanje madžarskega jezika?

	zelo dobro	dobro	niti dobro niti slabo	slabo	zelo slabo	nič
a) razumem	6	5	4	3	2	1
b) govorim	6	5	4	3	2	1
c) berem	6	5	4	3	2	1
d) pišem	6	5	4	3	2	1

6. Ali ti prisotnost več jezikov šoli/med poukom predstavlja težavo?

Oceni z lestvico, kjer pomeni : 1 = nikoli, 2 = včasih, 3 = pogosto, 4 = vedno

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 težko ocenim

7. Pri katerih predmetih imaš zaradi dvojezičnega pouka največ težav?

(Možnost več odgovorov.)

- ☐ Matematika
- ☐ Fizika
- ☐ Geografija
- ☐ Zgodovina
- ☐ Biologija
- ☐ Nimam težav
- ☐ Drugo: _____

5. Hogyan értékeled a magyar nyelvtudásodat?

	nagyon jó	jó	se nem jó, se nem rossz (átlagos)	rossz	nagyon gyenge	semmilyen
a) értem a nyelvet	6	5	4	3	2	1
b) beszélem a nyelvet	6	5	4	3	2	1
c) olvasom a szöveget	6	5	4	3	2	1
d) magyarul írok	6	5	4	3	2	1

6. Gondot okoz neked az iskolában / a tanítási órákon a több nyelv használata?

Értékelj a következő skálán: 1 = soha, 2 = néha, 3 = gyakran, 4 = mindig

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 nehezen tudom értékelni

7. A kétnyelvű oktatáshoz kapcsolódóan mely tantárgyaknál van a legtöbb nehézséged?

(Több válasz is lehetséges.)

- ☐ Matematika
- ☐ Fizika
- ☐ Földrajz
- ☐ Történelem
- ☐ Biológia
- ☐ Nincs nehézségem
- ☐ Egyéb: _____

8. Kako dobro se počutiš v dvojezičnem razredu?

Tvoje počutje oceni z lestvico od 1-5, kjer pomeni 1 = zelo slabo, 5 = zelo dobro

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

9. Kako se razumeš s sošolci, ki govorijo drug jezik- slovenski ali madžarski?

Oceni z lestvico od 1-5, kjer pomeni 1 = zelo slabo, 5 = zelo dobro

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

10. Ali meniš, da te sošolci sprejemajo?

- ☐ 1 = sploh me ne sprejemajo
- ☐ 2= včasih me sprejemajo,
- ☐ 3= vedno me sprejemajo
- ☐ 4= ne znam odgovoriti

11. Ali ti učitelj pomaga pri razumevanju v slovenskem jeziku?

Oceni z lestvico od 1-5

- ☐ 1 (sploh mi ne pomagajo)
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 (zelo mi pomagajo)

8. Mennyire érzed jól magad a kétnyelvű osztályban?

Értékelj a benyomásodat 1-5-ös skálán, ahol az 1 = nagyon rosszul, 5 = nagyon jól

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

9. Milyen a kapcsolatod a más nyelvet – szlovént vagy magyart – beszélő osztálytársaiddal?

Értékelj a benyomásodat 1-5-ös skálán, ahol az 1 = nagyon rossz, 5 = nagyon jó

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

10. Mit gondolsz, elfogadnak az osztálytársaid?

- ☐ 1 = egyáltalán nem fogadnak el
- ☐ 2= néha elfogadnak,
- ☐ 3= mindig elfogadnak
- ☐ 4= nem tudom

11. Segítenek-e a tanárok a szlovén nyelven való kommunikációban?

Értékelj 1-5-ös skálán

- ☐ 1 (egyáltalán nem segítenek)
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 (nagyon sokat segítenek)

12. Ali ti učitelji pomagajo pri razumevanju v madžarskem jeziku?

Oceni z lestvico od 1-5

- ☐ 1 (sploh mi ne pomagajo)
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 (zelo mi pomagajo)

13. Kako bi ocenil pomoč učiteljev?

Označi z oceno 1–5 za vsako pomoč, kjer pomeni 1 = sploh ni koristno, 5 = zelo koristno

Dodatna razlaga v maternem jeziku: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

Več skupinskega dela: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

Več vizualnih gradiv: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

Več časa za učenje jezika: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

Drugo, navedi kaj.....

14. Kako zahtevno se ti zdi dvojezično izobraževanje?

Oceni z lestvico 1–5, kjer pomeni 1 = zelo lahko, 5 = zelo zahtevno

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5

12. Segítenek-e a tanárok a magyar nyelven való kommunikációban?

Értékelj 1-5-ös skálán

- ☐ 1 (egyáltalán nem segítenek)
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 (nagyon sokat segítenek)
☐

13. Hogyan értékelnéd a tanárok segítségét?

Jelölje meg 1–5-ös skálán a tanárok bárminemű segítségét, ahol az 1 = egyáltalán nem hasznos, 5 = nagyon hasznos

Bővebb (további) magyarázat az anyanyelven: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

Több csoportmunka: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

Több vizuális anyag: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

Több idő a nyelvtanulásra: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

Egyéb, kérjük, tüntesd fel, mi az

14. Mennyire tartod nehéznek a kétnyelvű oktatást?

Értékelj 1–5-ös skálán, ahol 1 = nagyon könnyű, 5 = nagyon nehéz

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5

15. Koliko si se naučil o drugem jeziku in kulturi?

Oceni z lestvico od 1-5

- ☐ 1 (nič)
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 (zelo veliko)

16. Kaj se ti zdi najbolj zanimivo pri dvojezičnem izobraževanju?

- ☐ Učenje dveh jezikov
- ☐ Spoznavanje nove kultura
- ☐ Jezikovno mešana skupina učencev
- ☐ Drugačen način poučevanja
- ☐ Drugo: _____

DODATNA VPRAŠANJA ZA UČENCE IZ MADŽARSKE

(Izpolnijo samo učenci iz Madžarske)

17. Zakaj so se tvoji starši odločili, da obiskuješ dvojezično šolo v Sloveniji?

- ☐ Bližina šole
- ☐ Višja kakovost izobraževanja
- ☐ Učenje slovenskega jezika
- ☐ Boljše možnosti za prihodnost
- ☐ Priporočila prijateljev/sorodnikov
- ☐ Drugo: _____

15. Mennyit tanultál a másik nyelvről és kultúráról?

Értékelj 1-5-ös skálán

- ☐ 1 (semmit)
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 (nagyon sokat)

16. Mi számodra a legérdekesebb a kétnyelvű oktatásban?

- ☐ Két nyelv tanulása
- ☐ Új kultúra megismerése
- ☐ Nyelvileg vegyes tanulói csoport
- ☐ Másfajta tanítási módszer
- ☐ Egyéb: _____

TOVÁBBI KÉRDÉSEK A MAGYARORSZÁGI TANULÓK SZÁMÁRA

(Csak a magyarországi tanulók töltik ki)

17. Mi volt az oka annak, miért döntöttek úgy a szüleid, hogy kétnyelvű iskolába iratnak Szlovéniában?

- ☐ Az iskola közelsége
- ☐ Magasabb színvonalú oktatás
- ☐ A szlovén nyelv tanulása
- ☐ Jobb lehetőségek a jövőben
- ☐ Barátok/rokonok ajánlása
- ☐ Egyéb: _____

18. Zakaj si se tudi sam strinjal z obiskovanjem šole v drugi državi?

- ☐ Želel sem se naučiti slovenskega jezika
- ☐ Želel sem spoznati novo okolje in prijatelje
- ☐ Zdelo se mi je zanimivo dvojezično izobraževanje
- ☐ Zaradi možnosti nadaljnjega šolanja
- ☐ Drugo: _____

19. Kako težka je bila odločitev za šolanje v drugi državi?

- ☐ Ni bila težka
- ☐ Malo težka
- ☐ Težka
- ☐ Zelo težka
- ☐ Ne morem oceniti

20. Kaj si ti ali tvoji starši pričakovali od šolanja v Sloveniji?

- ☐ Boljše znanje jezikov
- ☐ Boljše učne rezultate
- ☐ Več priložnosti za nadaljnje šolanje
- ☐ Večjo varnost in podporo
- ☐ Prijaznejše okolje
- ☐ Drugo: _____

18. Miért egyeztél bele te is abba, hogy egy másik országban jársz iskolába?

- ☐ Szerettem volna megtanulni a szlovén nyelvet
- ☐ Új környezetet és barátokat akartam megismerni
- ☐ Érdekesnek találtam a kétnyelvű oktatást
- ☐ A továbbtanulási lehetőségek miatt
- ☐ Egyéb: _____

19. Mennyire volt nehéz számodra az a döntés, hogy egy másik országban folytasd tanulmányaidat?

- ☐ Nem volt nehéz
- ☐ Kissé nehéz volt
- ☐ Nehéz
- ☐ Nagyon nehéz volt
- ☐ Nem tudom megítélni

20. Mit vártál te vagy a szüleid a szlovéniai iskoláztatástól?

- ☐ Jobb nyelvtudást
- ☐ Jobb tanulmányi eredményeket
- ☐ Több lehetőség a továbbtanulásra
- ☐ Nagyobb biztonságot és támogatást
- ☐ Barátságosabb környezetet
- ☐ Egyéb: _____

21. Ali se ti zdi, da so se ta pričakovanja uresničila?

- ☐ Da, večinoma
- ☐ Delno
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Če si odgovoril z **NE**, napiši, kaj se ni uresničilo:

22. Kaj ti je bilo najtežje pri prehodu v slovenski šolski sistem?

23. Kako težek je bil prehod v slovenski šolski sistem?

Oceni z lestvico od 1-5

- ☐ 1 (zelo lahek)
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 (zelo težek)

24. Kako zahtevno se ti zdi učenje slovenskega jezika?

- ☐ Zelo zahtevno
- ☐ Zahtevno
- ☐ Srednje
- ☐ Enostavno
- ☐ Zelo enostavno

21. Mit gondolsz, teljesültek-e az elvárásaid?

- ☐ Igen, többnyire
- ☐ Részben
- ☐ Nem
- ☐ Nem tudom

Ha **NEM**-mel választottál, írd le, mi nem teljesült:

22. Mi volt a legnehezebb számodra a szlovén iskolarendszerbe való átállás során?

23. Mennyire volt nehéz az átállás a szlovén iskolarendszerbe?

Értékelj 1-5-ös skálán

- ☐ 1 (nagyon könnyű)
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 (nagyon nehéz)

24. Mennyire tartod nehéznek a szlovén nyelv tanulását?

- ☐ Nagyon nehéznek
- ☐ Nehéznek
- ☐ Közepesnek
- ☐ Könnyűnek
- ☐ Nagyon könnyűnek

25. Kje imaš največ težav pri učenju slovenskega jezika?

- ☐ Govor
- ☐ Razumevanje
- ☐ Pisanje
- ☐ Branje
- ☐ Nikjer nimam večjih težav

26. Ali doma kdo govori slovenski jezik?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Včasih

Če si odgovoril z **DA** ali **VČASIH**, napiši s kom se pogovarjaš slovensko

27. Ali meniš, da ti bo znanje slovenskega jezika koristilo v prihodnosti?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

28. Kako dobro sodeluješ s sošolci iz Slovenije?

- ☐ Zelo dobro
- ☐ Dobro
- ☐ Srednje
- ☐ Slabo
- ☐ Sploh ne sodelujem z njimi

25. Melyek a legnagyobb nehézségeid a szlovén nyelv tanulása során?

- ☐ Beszéd
- ☐ Megértés
- ☐ Írás
- ☐ Olvasás
- ☐ Nincs nagyobb nehézségem

26. Beszél valaki otthon szlovén nyelven?

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Néha

Ha **IGEN** vagy **NÉHA** választ adtál, írd le, kivel beszélsz szlovénul

27. Mit gondolsz, a szlovén nyelvtudás hasznodra válik a jövőben?

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Nem tudom

28. Mennyire működsz jól közre a szlovéniai osztálytársaidal? Mennyire jössz ki jól a szlovéniai osztálytársaidal?

- ☐ Nagyon jól
- ☐ Jól
- ☐ Közepesen
- ☐ Rosszul
- ☐ Egyáltalán nem működöm közre velük

29. Imaš kakšen predlog ali osebni komentar na izobraževanje:

DODATNA VPRAŠANJA ZA UČENCE IZ SLOVENIJE

Izpolnijo samo slovenski učenci

30. Kako pomembno je tvoji družini, da se učiš madžarskega jezika?

Oceni z lestvica od 1–5

- ☐ 1 (sploh ne pomembno)
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 (zelo pomembno)

31. Kako zahtevno se ti zdi učenje madžarskega jezika?

- ☐ Zelo zahtevno
- ☐ Zahtevno
- ☐ Srednje
- ☐ Enostavno
- ☐ Zelo enostavno

32. Kje imaš pri madžarskem jeziku največ težav?

- ☐ Govor
- ☐ Razumevanje
- ☐ Pisanje
- ☐ Branje
- ☐ Nikjer nimam večjih težav

29. Van valami javaslatod vagy személyes megjegyzésed az oktatással kapcsolatban?

TOVÁBBI KÉRDÉSEK A SZLOVÉNIAI TANULÓK SZÁMÁRA

Csak szlovéniai tanulók töltsék ki

30. Mennyire fontos a családot számára, hogy magyarul is megtanulj?

Értékelj 1–5-ös skálán

- ☐ 1 (egyáltalán nem fontos)
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 (nagyon fontos)

31. Mennyire tartod nehéznek a magyar nyelv tanulását?

- ☐ Nagyon nehéznek
- ☐ Nehéznek
- ☐ Közepesnek
- ☐ Könnyűnek
- ☐ Nagyon könnyűnek

32. Melyek a legnagyobb nehézségeid a magyar nyelv tanulása során?

- ☐ Beszéd
- ☐ Megértés
- ☐ Írás
- ☐ Olvasás
- ☐ Nincs nagyobb nehézségem

33. Ali doma kdo govori madžarsko?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Včasih

Če si odgovoril z **DA** ali **VČASIH**, napiši s kom se pogovarjaš madžarsko

34. Kako dobro sodeluješ s sošolci iz Madžarske?

- ☐ Zelo dobro
- ☐ Dobro
- ☐ Srednje
- ☐ Slabo
- ☐ Sploh ne sodelujem z njimi

35. Kaj se ti zdi največja prednost tega, da imaš v razredu slovenske in madžarske sošolce?

- ☐ Boljše spoznavanje madžarske kulture in države
- ☐ Boljše učenje madžarskega jezika
- ☐ Večja strpnost in razumevanje drugih
- ☐ Kulturna in jezikovna raznolikost v razredu
- ☐ Drugo: _____

36. Ali meniš, da ti bo znanje madžarskega jezika koristilo v prihodnosti?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

37. Imaš kakšen predlog ali osebni komentar na izobraževanje:

33. Beszél valaki magyarul otthon?

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Néha

Ha **IGEN** vagy **NÉHA** választ adtál, írd le, kivel beszélsz magyarul

34. Mennyire működsz jól közre a magyarországi osztálytársaidal? Mennyire jössz ki jól a magyarországi osztálytársaidal?

- ☐ Nagyon jól
- ☐ Jól
- ☐ Közepesen
- ☐ Rosszul
- ☐ Egyáltalán nem működöm közre velük

35. Véleményed szerint mi a legnagyobb előnye annak, hogy szlovén és magyar osztálytársaid vannak?

- ☐ A magyar kultúra és ország jobb megismerése
- ☐ A magyar nyelv jobb elsajátítása
- ☐ Nagyobb tolerancia és megértés mások iránt
- ☐ Kulturális és nyelvi sokszínűség az osztályban
- ☐ Egyéb: _____

36. Mit gondolsz, a magyar nyelv ismerete hasznos lesz a számodra a jövőben?

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Nem tudom

37. Van valami javaslatod vagy személyes megjegyzésed az oktatással kapcsolatban?
